

● Over de AVG ●

Ruud Uphoff

Onze privacy wordt op het web massaal geminacht!

Op 25 mei 2017 is de AVG gepubliceerd, met de mededeling dat deze op 25 mei 2018 van kracht zou zijn. En vanaf die datum moet dus gewoon worden voldaan aan deze Europese privacyregels. Maar vrijwel geen enkele website voldeed daaraan op die datum, en een jaar later is dat nog steeds zo.

Wat is de AVG?

De Algemene Verordening Gegevensbescherming, de Nederlandse vertaling van de 'General Data Protection Regulation' (GDPR).

In juni 2018 begon ik te protesteren tegen een aantal instanties die mij niet toelieten op hun website zonder dat ik tracking cookies accepteerde. Met stip het meest domme antwoord op mijn klacht: 'De AVG gaat niet over cookies.' Aha, juist, het Wetboek van Strafrecht gaat niet over winkeldiefstal, als uit je nek zwetsen normale communicatie mag zijn.

De AVG gaat over onze privacy, over de omgang met onze persoonsgegevens. En dan gaat het dus ook om de vraag of met tracking cookies persoonsgegevens worden verwerkt. En het antwoord op die vraag vinden we in de AVG:

https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/verordening_2016_-_679_definitief.pdf

Wat zijn tracking cookies?

Tracking cookies geven je een digitaal pseudoniem. Je wordt geregistreerd als onbekende persoon X. Van deze onbekende persoon X wordt het surfgedrag gevolgd en er wordt een steeds beter profiel van X gemaakt. Je bezoekt een site en aha, daar hebben we X weer. We weten ongeveer waar de belangstelling van X naar uitgaat en tonen nu advertenties waarin X vermoedelijk zal zijn geïnteresseerd.

Als je dat graag wilt, is daar natuurlijk niets op tegen, en jawel, het is ook in het belang van de commercie, want door deze manier van adverteren is de kans groter dat je iets zult kopen. Een win-win-situatie dus? Nou er is ook iets wat ge-

makshalve door de commercie onder het vloerkleed wordt geveegd.

Tracking cookies verzamelen persoonsgegevens!

Waarom was (en ben) ik van mening, dat tracking cookies persoonsgegevens verzamelen? Daarvoor moet ik terug naar een excursie bij de MID, te toenmalige militaire inlichtingendienst. De bedoeling was dat we leerden dat elk gegeven, hoe nietig ook, een inlichting is. Een steeds grotere verzameling van nietig lijkende gegevens over een nog onbekend persoon, kan uiteindelijk een indruk van zijn ware identiteit opleveren.

De van X opgeslagen gegevens kunnen, in verkeerde handen, heel veel andere informatie over X prijsgeven, zoals geslacht, leeftijd, religie, seksuele geaardheid, politieke voorkeur, locaties en nog veel meer. Hoe groot de kans is dat het ooit gebeurt, is dan niet relevant. Je bent mogelijk ooit 'identificeerbaar' aan de hand van deze gegevens. En denk daar niet te licht over, want alle moderne telefoons geven probleemloos je GPS-locatie door.

De mate waarin we ons zorgen moeten maken, is dan afhankelijk van de vraag hoe groot de interesse is in het surfgedrag van X, en vooral hoe sterk dat gedrag de interesse oproept in zijn ware identiteit.

AVG-artikel 4, eerste lid, is de definitie van het begrip 'persoonsgegevens'. Of een natuurlijk persoon is geïdentificeerd als Jan Jansen met een paspoort en geboortebewijs of als X, doet niet ter zake. Er wordt informatie van X verzameld en bewaard, en dus moet X daarvoor eerst toestemming hebben gegeven.

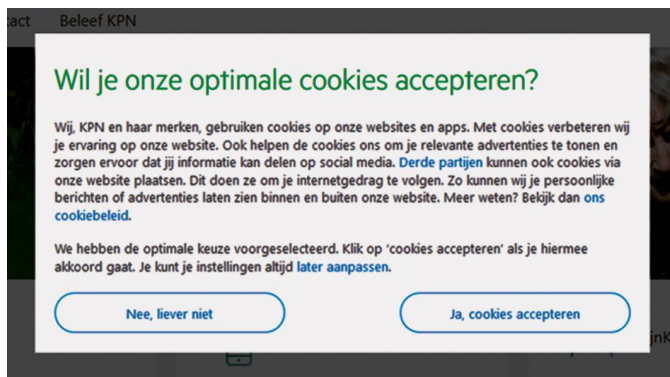
Maar doet dat er eigenlijk nog toe? Simpel rechtlijnig denkend, zijn er gewoon twee soorten cookies. Die waarvoor vanuit de AVG wel toestemming is vereist, en die waarvoor dat niet nodig is. En dan komen we op het punt waar hier alles om draait. Die toestemming.

Het begrip 'toestemming' volgens de AVG

Onthutsend is het antwoord dat je krijgt van instanties als je opkomt voor je recht. Vaak wordt beleefd verteld 'We voldoen al jaren aan de cookiewet', en dan krijg ik kromme tenen, want die wet bestaat niet. Wat in de volksmond 'cookiewet' wordt genoemd is artikel 11.7a van de Telecommunicatiewet, en je mag op een formele klacht graag formeel antwoorden alstublieft. Doe je dat niet, dan had je kennelijk geen zin de klacht van de klant serieus te nemen. Het artikel in de Telecommunicatiewet is overigens enige tijd terug aangepast in het voordeel van de commercie, en in lijn met de AVG en de oudere ePrivacy-richtlijn. Aan dat artikel 11.7a is lid 3b aangepast, zodat geen toestemming meer nodig is voor cookies die het functioneren van een site optimaliseren, zoals statistiek verzamelen. Daar proberen de tegenstanders van onze privacy ook het advertentieaanbod onder te rekenen. Vergeten wordt het vierde lid, dat stelt dat tracking cookies 'worden vermoed' persoonsgegevens te verzamelen.

De definitie van ‘Toestemming’ vinden we in artikel 4 lid 11 van de AVG en de overwegingen die de achtergrond zijn voor dat artikel, lezen we onder punt (32). Kort samengevat komt het erop neer dat de toestemming zodanig behoort te worden gevraagd dat de betrokkene zich op geen enkele wijze onder druk gezet voelt, maar in volle vrijheid kan beslissen. En daar gaan vrijwel alle websites die belang hebben bij tracking cookies in de fout.

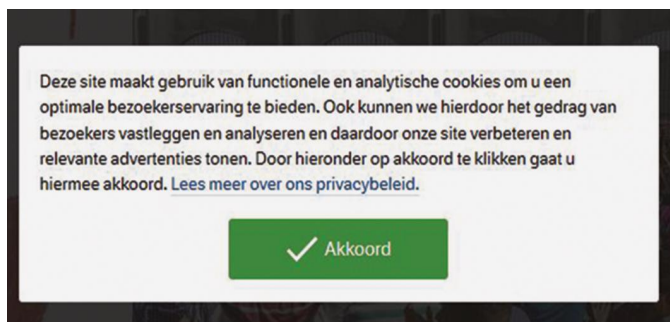
Met artikel 4 lid 11 kun je, als instantie op het web, echt geen kant uit. Is zeg het maar even cru, zodat het duidelijk over komt. Bij vragen om toestemming is elke druk, hoe gering ook, om de bezoeker aan te zetten tot een keuze passend bij het verdienmodel, gewoon een overtreding. Het wordt allemaal het best duidelijk als we kijken naar de manier waarop KPN het doet (zie figuur 1). Zo en niet anders! Ook de Consumentenbond, hoe kan het anders, doet het zoals het hoort.

Figuur 1

De gelaakte methoden.

Het meest gezien: ‘Geef ons toestemming je te volgen, of donder op’. Nee, het wordt veel vriendelijker verteld, maar het komt er wel op neer. Het was de geijkte methode om te voldoen aan de Telecommunicatiewet. Maar dat mag dus niet meer. Al een jaar niet meer en het gebeurt vanuit commercieel belang, dus uit kwade opzet (zie figuur 2).

Figuur 2

Een methode die minder lastig is voor de bezoeker, maar nog veel gemener: ‘Door onze site te bezoeken gaat u akkoord met het plaatsen van cookies’. Fijn, hier hoeft je niets voor te doen, maar je bent al geplukt!

En dan de methode die door enkele overtreders wordt toegepast, met het verweer dat ‘Wie niet gevolgd wil worden die tracking cookies kan weigeren’. Dat anticipeert op het feit dat de bezoeker geen zin heeft naar een keuzemenu met bijbehorend verhaal te gaan. Gewoon even op ‘akkoord’ klikken is het simpelst. De bezoeker wil door naar waarvoor hij komt. Maar ook dat is druk uitoefenen!

Een gigantisch probleem vormen die apps op je tablet of telefoon. Daar lijkt geen AP aan te denken, en hoe die je volgen is al helemaal een mistige zaak.

Een illustratie die laat zien dat sommigen het niet begrijpen, lees: ‘Geen zin hebben zich met je privacy bezig te houden’, zijn de moeilijke vragen om toestemming voor cookies waarvoor geen toestemming nodig is. Dat doen we maar voor alle zekerheid? Ook gewoon fout dus.

Waar is de Autoriteit Persoonsgegevens?

Hoe laat vanmiddag gooien de overtreders als de gesmeerde bliksem die cookiemuur of andere illegale bedensels weg? Na een jaar zie ik dan eindelijk, veel te laat, dat deze autoriteit bestaat. Op 7 maart 2019 kon mijn dag niet meer stuk, toen deze mededeling verscheen:

<https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/websites-moeten-toegankelijk-blijven-bij-weigeren-tracking-cookies>

Maar helaas werd dat geen kracht bijgezet door het uitdelen van boetes. Meer tijd nodig? Kom nou! Ze zijn al een jaar in overtreding. Van mei 2017 tot mei 2018 hebben ze tijd gehad om iets in orde te maken wat een enigszins ervaren webmaster in een uurtje regelt. Als ooit de term ‘rot smoesje’ op zijn plaats was, is het hier. Naai ze een boete aan en laten ze die maar bij rechter aanvechten. Dat geeft uitsluitel!

Enige actie van de HCC richting de AP zou ook best leuk zijn, dan doet de vereniging iets voor de leden, maar er is op dit moment (16 april 2019) een probleempje:

<https://www.pactive.nl/>

Ons vriendje deugt ook niet!

